

Ministerul Agriculturii,
Dezvoltării Regionale
și Mediului

Raportul Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului

pe acțiunile realizate în primele 5 luni de
activitate

Iunie-Octombrie 2019

11 noiembrie 2019

Situația curentă

1. Reforma instituțională din 2017 care a dus la comasarea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (inclusiv cu clădirea construită cu suportul fermierilor și asociațiilor agricole) și a Ministerului Mediului de către Ministerul Construcțiilor și Dezvoltare Regională a generat lichidarea capacităților instituționale pe dimensiunea sectorului agroindustrial (care generează circa 17% din PIB), dar și a celui de mediu, având următoarele efecte:
 - a. Reducerea dramatică a numărului de personal de specialitate/sectorial. De exemplu, domeniul agricultură numărat 115 persoane în 2017 și a ajuns la 30 de persoane în 2019. Calitatea funcționarilor publici și a documentelor elaborate este foarte joasă. A fost distrusă memoria instituțională a statului pe 3 dimensiuni importante: agricultură, mediu și dezvoltarea infrastructurii.
 - b. Lipsa direcțiilor cheie sau câte 1 singur specialist în domenii ca: sisteme de irigare, consolidare a terenurilor, calitatea/fertilitatea solului, monitorizarea asolamentelor și protecția plantelor, echipamente și mașini agricole, managementul riscurilor în agricultură, industria de procesare, sistemele infrastructurii de management a calității, siguranța alimentelor (laboratoare, organisme de certificare, autorități naționale de profil), statistica agricolă, lichidarea Centrului Informațional Agricol.
 - c. Continuă zilnic sabotarea activității instituției, deoarece toți angajații MADRM și AIPA au fost condiționați să devină membri ai partidelor fostei guvernări.
2. Inspekția financiară a verificat cheltuielile efectuate de către MADRM în perioada între 2017 și iunie 2019 și a constatat o serie de iregularități, unele dintre ele:
 - a. cheltuieli neîntemeiate în sumă de 17,1 milioane de lei, cauzate de nerespectarea cadrului normativ la diferite capitole de administrare instituțională,
 - b. 2,7 milioane de lei plăți de stimulare, acordate neregular, multiple deficiențe procedurale de achiziții publice și evidență a contabilității,
 - c. Ne-recuperarea creanțelor cu titluri executorii în suma de 30 milioane de lei, inclusiv creanțele compromise în sumă de 4 milioane de lei.
 - d. Majorări la achiziții de bunuri neîntemeiate în valoare de 166 mii lei. Pentru fiecare dintre cele 68 de scaune Siera 129 cumpărate pentru Parlament s-a plătit nejustificat un adaos de 2000 de lei
 - e. În urma restructurării, nu a fost transmis Ministerului Economiei și Infrastructurii competențele în domeniul construcțiilor - materiale de construcții și patrimoniu în valoare de 66 milioane de lei. Devine practic imposibil să monitorizezi corectitudinea achizițiilor de lucrări civile la renovarea Clădirii Parlamentului.

- f. Au fost identificate nereguli la reflectarea valorii capitalului social = 49 de entități în care MADRM era fondator. Nu au fost prezentate rapoartele necesare la APP. De exemplu: schimbări la numirea administratorilor la Î.S. Gospodăria Agricolă Floreni (unde nu s-au luat la evidență - active și pasive în valoare de 532 mii lei), lichidate întreprinderile "Partasi-CCC", I.S. "Sud-Nistean". Nu a fost înregistrat retragerea capitalului social la o entitate în suma de 1,8 mln.lei, iar la alte 2 entități majorare de capital social cu 12,4 mln.lei (detalii în Raportul Inspecției Financiare).
3. Lipsa coordonării activității ANSA cu MADRM (inclusiv reforma instituțională ascunsă a laboratoarelor (schimbarea fondatorului din MADRM în ANSA), a creat o situație în care laboratoarele au devenit un instrument de estorcare de bani din agenții economici, instrument de corupție, protecționism, monopolizare a serviciilor de testare și încercări (importuri de carne și peste cu Salmonela permise, exporturi false de mere, căpșuni).
4. Agricultură și siguranța alimentelor au devenit scheme de corupere și delapidare a fondurilor statului. (un singur proiect în domeniu, evaluat de Curtea de Conturi și de Centrul Național Anticorupție), constata fapte și iregularități în valoare de 32,4 mln.lei, valori supraestimare cu 4.6 mln USD a necesarului de sprijin financiar producătorilor, majorare cu 12 mln.lei a costurilor de construcții pentru renovarea edificiilor ANSA.
5. Sisteme informaționale - Neimplementarea integrală a Sistemelor Informaționale (LIMS, MMSV) a generat costuri suplimentare de întreținere, inclusiv cu încălcarea regulilor de achiziții și a creat riscuri majore legate de siguranța alimentelor și sănătatea populației (pește cu paraziți, carne cu Salmonela - care ajung pe masa copiilor în grădinițe și școli, în spitale și armată).
6. Instituțiile de învățământ și cercetare subordonate MADRM sunt într-o stare dezastruoasă, fără studenți, fără profesori dedicați, cu delapidări de fonduri în proporții deosebit de mari. De exemplu, din 450 angajați - 300 sunt personal tehnic. Se fac angajări familiale, se încheie contracte de achiziții științifice cu propriii angajați (de exemplu 6 contracte=124 mii lei - Institutul de Horticultură). Laboratoarele care aveau menirea să cerceteze au fost depozitate de clădiri, de terenuri. Cercetătorii au fost nevoiți să plece din țară.
7. Universitatea Agrară de Stat din Moldova are capital social neînregistrat în valoare de 419 milioane de lei (anul 2018, în prezent inspecția financiară face un control pentru datele recente). Finalizarea inspecției la Minister în noiembrie curent a constatat micșorarea capitalului social al UASM cu 167 milioane de lei, încălcări la formarea veniturilor de 8 milioane de lei, cheltuieli neîntemeiate de 2,1 milioane de lei (plăți pentru sportivi, ferme didactice). Au fost identificate încălcări la perceperea plăților pentru studii - 5,6 milioane de lei + 598 mii de lei la cazare, chirii și servicii comunale neîncasate de la persoane juridice - în jur de 1,5 milioane

de lei. Totodată, lunar Universitatea prezintă spre plată în jur de 365 mii de lei consum de energie electrică.

8. Fondul genetic al animalelor este devastat, distrus la limita existenței, nu a mai rămas nicio palmă de teren unde ar putea fi menținut și dezvoltat fondul genetic pomicol și viticol.
9. Au fost înregistrate monopoluri la comercializarea, importul și exportului diferitor produse agricole și alimentare (carne, lapte, nuci, cereale, etc.). Au fost depuse plângeri de la apicultori despre tentative de monopolizare a exportului de miere, inclusiv de la beneficiarii de programe de asistență tehnică.
10. Forța de muncă. Din cauza salariilor mici agricultura a rămas fără specialiști, practic au dispărut specialiști pentru sectoare agricole ca zootehnia, industria de prelucrare a laptelui. Sistemul ineficient de asistență socială demotivează implicarea persoanelor în câmpul muncii în zonele rurale.

---șirul poate continua---

CE

AM

REUȘIT

SĂ

FACEM

PENTRU

CETĂȚENI

SI

AGRICULTORI:

Agricultura

1. Am **eliminat efectul de monopol la export de nuci și produse derivate din nuci**. Am creat o comisie interministerială, organizat 4 ședințe pe diferite subiecte cu implicarea Serviciului Vamal, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și Serviciului Fiscal de Stat. 80% din cantitatea exportată era efectuată de doar 3 companii în 2018, în comparație cu indicatorii din 2017 - 80% exportate de 10 companii. Au fost excluse verificările abuzive legate de suspiciuni de contrabandă, acte de achiziții false și falsificate ce țin de originea nucilor. A fost elaborat un Ghid al exportatorului și cumpărătorului de nuci pentru procedura de export, pe care să-l dețină agenții economici și Serviciul Vamal, care va fi publicat după coordonarea cu Serviciul Vamal și Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.
2. **Am negociat mărirea cotelor de export la produse agro-alimentare** către UE fără taxe vamale. În urma negocierilor am reușit să dublăm cota la struguri de la 10 mii de tone la 20 de mii de tone), să majorăm cota cu 50% la prune de la 10 mii de tone la 15 mii de tone) și am obținut o cotă de 1000 de tone la cireșe. Noile cote vor intra în vigoare după ratificarea UE în anul 2020.
3. Am evaluat **subvențiile acordate în perioada anilor 2015-2019**. Se lucrează intens la modificarea principiilor de subvenționare. În prezent subvențiile sunt acordate fără prioritizarea suportului spre soiuri solicitate astăzi pe piața internă și externă. Această practică a dus la supraproducția unor soiuri nesolicitate de producătorii de vin. Revizuim instrumentele de suport pentru a facilita investițiile în procesarea fructelor și legumelor, în plantații protejate și în sectorul zootehnic.
4. **Am aprobat mecanismul de subvenționare în avans a trei noi măsuri de dezvoltare rurală** din Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (HG 476 din 18.10.2019). Până la 15% din mijloacele financiare ale FNDAMR (cca 135 de milioane de lei) vor fi direcționate către îmbunătățirea nivelului de trai și de muncă în mediul rural. Beneficiarii prezentului regulament vor fi APL-urile și agenții economici care creează sau dezvoltă afaceri non-agricole în mediul rural, pentru a crește atractivitatea localităților rurale. Se vor finanța în avans proiecte de dezvoltare și îmbunătățire a infrastructurii locale (subvenții de 80% pentru un proiect eligibil până la 3 milioane de lei) și susținute activitățile non-agricole (subvenții de 50% pentru un proiect eligibil de până la 1 milion de lei). Instrumentul va asigura și genera atragerea fondurilor europene pentru dezvoltarea rurală.
5. Au fost debursate două granturi investiționale în valoare de aproximativ \$700 mii pentru două grupuri de producători (depozitelor frigorifice mere și struguri de masă, capacitatea X 1200 tone. 39 GdP sunt finanțate de stat din MAC-P.
6. Am avansat negocierile cu Fondul Global de Mediu (GEF) pentru alocarea a \$3 milioane pentru cofinanțarea MAC-P pentru activitățile de promovare și investițiile în agricultura conservativă și crearea fâșiilor de împădurire.

7. Am elaborat proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 243/2004 **privind asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură**, care se află în consultații publice. Am pus accentul pe lărgirea gamei de produse în asigurări și îmbunătățirea pachetului de riscuri în funcție de soiuri și culturi. (<http://particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=6712>).
8. A fost lansată aplicația mobilă **Catalogul Produselor Alimentare Certificate (CPAC)** din Moldova și România unde sunt incluse companiile ce oferă produse autentice din ambele state, în vederea promovării la nivel național și european. Aplicația permite identificarea și localizarea în timp real a produselor alimentare certificate, precum și detalii despre disponibilitate și capacitățile de producere.
9. Am inițiat **simplificarea procedurii de depunere a dosarelor pentru recunoașterea grupurilor de producători** și accesarea de subvenții din partea statului și a partenerilor de dezvoltare, prin modificări la Legea 312/2013.
10. Am elaborat un **Program de Dezvoltare a Sectorului de Acvacultură** (plasat pentru consultări publice <http://www.particip.gov.md/proiectview.php?l=ro&idd=6635>), pentru a asigura trecerea de la produsele piscicole de import la cele autohtone, folosirea rațională a bazinelor acvatice naturale și artificiale și introducerea noilor tehnologii în acvacultură.
11. Am creat **baza de date și harta depozitelor frigorifice și a liniilor de sortare**, pentru a facilita accesul producătorilor mici la această infrastructură. În total avem 645 de depozite frigorifice; 50 de linii de sortare și 11 linii de ambalare. <http://madrm.gov.md/ro/content/depozite-frigorifice-madrm>
12. Am lansat consultări publice pentru elaborarea **programei de dezvoltare sectoriale în agricultură**. Șapte programe au fost incluse în PAG 2019-2020 din care 4 programe (**Horticultură, Lapte, Apicultură, Acvacultură**) în scurt timp vor fi promovate spre aprobare Guvernului.
13. Am lucrat la perfecționarea **cadrelor legislative** astfel încât să satisfacem cerințele de calitate pentru a vinde produse de origine animală pe piața UE - au fost elaborate și aprobate:
 - a. **Legea privind subprodusele de origine animală și produsele derivate ce nu sunt destinate consumului uman** (LEGE Nr. 129 din 19.09.2019., promovată în a II-a lectură).
 - b. **Regulamentul Comitetului Național de Etică pentru protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice** (HG Nr. 318 din 10.07.2019).

- c. **Planul de măsuri pentru combaterea și prevenirea răspândirii peștei porcine africane a fost** aprobat de Comisia pentru Situații Excepționale pe 12.08.2019.
- d. **Norma sanitar-veterinară privind stabilirea condițiilor de sănătate ce reglementează plasarea pe piață și comerțul (importul și exportul) de animale, material seminal, ovule și embrioni a unor specii de animale, privind sănătatea animală la importul materialului reproductiv,** aprobată prin completarea Hotărârii de Guvern nr.1297/2016 (HG 482 din 18.10.2019).
- e. **Norma sanitar-veterinară privind cerințele față de plasarea în carantină a animalelor de acvacultură** (HG 481 din 18.10.2019).
- f. **Regulamentul privind crearea, menținerea, dezvoltarea, gestionarea și finanțarea fondului genetic de culturi agricole** (HG 480 din 18.10.2019).

În prezent se află în proces de examinare și aprobare un șir de proiecte de Hotărâri de Guvern și Legi:

- g. HG cu privire la aprobarea cerințelor sanitar-veterinare față de aditivii pentru hrana animalelor.
- h. HG cu privire la cerințe față de carcase de pui privind controlul campilobacteriei în scopul facilitării exportului de carne de pasăre spre UE.
- i. HG pentru prevenirea *Campylobacter* în carcapsele de pui pentru îngrășare.
- j. HG Reguli de autorizare a testelor pentru detectarea anticorpilor împotriva brucelozii bovine.
- k. HG cu privire la transmiterea sistemelor informaționale automatizate LIMS și MMSV către ANSA pentru a asigura controlul corespunzător asupra siguranței alimentelor, sănătății animalelor și protecției plantelor.
- l. Proiect de modificare a Legii nr.119/2004 privind produsele de uz fitosanitar și fertilizanți.
- m. Regulamentul privind definitivarea, descrierea, prezentarea și etichetarea unor produse alcoolice.
- n. Proiect de modificare a Codului Funciar, care să faciliteze consolidarea terenurilor agricole. Deținătorii de terenuri vor fi obligați să întreprindă măsuri de prevenire a degradării solului. Vor fi propuse soluții pentru terenurile abandonate, care aduc prejudicii terenurilor adiacente.
- o. Noua Lege cu privire la produsele ecologice.
- p. Legea privind subprodusele de origine animală și produsele derivate ce nu sunt destinate consumului uman, promovată în II-a lectură.

14. Am dezvoltat **Dialogul Public-Privat cu actorii din sectorul agroindustrial.** Organizate peste 30 Ședințe de Lucru pe Filierile de Produs (producători și procesatori). Discuții constructive în domeniul de dezvoltare a zootehniei

(producătorii și procesatorii de carne și lapte), domeniul de producere a zahărului, domeniul vitivinicol, pomicol (mere, nuci), plante aromatice.

15. Am semnat cu Guvernul Republicii Japoneze o Scrisoare de Intenție privind lansarea negocierilor pentru **programul MAME (Moldovan Agricultural Machinery Equipment - Împrumuturi pentru procurarea mașinilor și a utilajului agricol**, în valoare de cca \$20 milioane pe 3 ani în 6 tranșe.
16. Au fost semnată și lansată implementarea a două **proiecte de Organizația Națiunilor Unite pentru Agricultură și Alimentație (\$660 mii) pentru îmbunătățirea statisticii agricole și pentru consolidarea capacităților instituționale în implementarea politicilor de promovare a produselor agroalimentare.**
17. Am asigurat parteneriat dintre 2KR și colegii agricole, finanțarea învățământului dual pentru **49 de locuri pentru pregătirea specialiștilor la specialitatea „714100 Mecatronică mașini și utilaje agricole”** din Fondul Circulant 2KR.
18. Conducerea ministerului a avut în perioada de raportare peste **400 de întâlniri cu reprezentanții partenerilor de dezvoltare**, corpul diplomatic al țărilor străine în Republica Moldova, asociații de producători, procesatori, exportatori de produse agricole, investitori, etc.

Dezvoltare regională

1. Au fost atrase fonduri externe în sumă de **23,5 milioane Euro** pentru dezvoltarea regională. În iulie anul curent Prim-Ministrul Maia Sandu a semnat 3 acorduri de finanțare între Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană. Unul dintre aceste acorduri a fost orientat spre dezvoltarea regională. Acest proiect include **susținerea economică a regiunilor focale Ungheni și Cahul pentru consolidarea coeziunii economice, teritoriale și sociale** precum și îmbunătățirea nivelului de trai al cetățenilor din regiunile vizate.
2. Am **relansat finanțarea proiectelor din Fondul național de dezvoltare regională (FNDR)**, excluzând factorul politic din acest proces. Au fost valorificate din FNDR peste 38 de milioane de lei, promovând implementarea a 32 de proiecte de infrastructură regională, valorificare mai mare decât în primele 6 luni ale anului.
3. Au fost relansate negocierile cu Guvernului României privind deblocarea finanțării de 100 de milioane euro.
 - a. Am deblocat procesul de negociere a **Acordului RM și RO de asistență tehnică și financiară de 100 milioane euro** (nevalorificat în mărime de **55%**) (Conform Protocolului nr. 6), și aprobat de comun acord cu partea română o lista de proiecte în baza foii de parcurs privind domeniile prioritare de cooperare Moldova – România.
 - b. Am inițiat **negocierile asupra acordului între Guvernul Moldovei și Guvernul României privind reglementarea construcțiilor unor apeducte transfrontaliere** pentru acces la apă potabilă în 3 raioane: Nisporeni, Fălești și Ungheni (HG 502 din 1.11.2019).
 - c. Aprobarea Hotărârii de Guvern privind alocarea (HG nr. 487/10.2019) a 774 de mii de euro către Liceului Teoretic „Mihai Eminescu” din Comrat pentru lucrări de construcție a blocului de studii, în baza Programului de asistență tehnică și financiară acordată de Guvernul României pentru instituțiile preșcolare din Republica Moldova.
4. Referitor la **locuințe sociale**, în baza **Acordului-cadru de 13,4 milioane de euro (2013-2020)** cu **Banca de Dezvoltare a Consiliului European** în lunile iunie-octombrie 2019 au fost întreprinse următoarele:
 - a. În raionul **Fălești** au fost finalizate **40 de apartamente sociale**. În raionul Cantemir au fost finalizate **10 apartamente sociale**. La sfârșitul lunii noiembrie urmează a fi finalizate la Glodeni încă **30 de apartamente sociale**. Alte proiecte în derulare care urmează a fi finalizate în 2020 sunt:

raionul Rezina – **72 de apartamente sociale**, raionul Cimișlia – **49 de apartamente sociale**, raionul Cahul – **32 de apartamente sociale**. În total, până în prezent, au fost valorificate resurse financiare pentru implementarea proiectelor locuințe sociale în sumă de **19 milioane de lei**.

- b. Au fost lansate negocierile asupra Fazei a-III a Proiectului locuințe sociale cu **Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei**. În cadrul negocierilor a **fost confirmată** disponibilitatea de a oferi Guvernului Sandu un împrumut de circa **24 milioane de euro, cu o porțiune de grant de 30%**. Aceste resurse financiare vor fi folosite la reconstrucția sau renovarea construcțiilor nefinalizate sau abandonate din anii 80-90 ale căminelor instituțiilor de învățământ aflate în stare deplorabilă, dar și a multor încăperi publice nefolosite, care pot fi reconstruite și transformate în locuințe sociale pentru asigurarea cu locuințe a persoanelor cu venituri mici, recum și a angajaților din domeniul bugetar.
- c. Crearea unui **fond de locuințe destinat închirierii pentru persoane cu venituri mici și reabilitarea imobilelor publice și private** în vederea asigurării eficienței energetice și termice.

IREGULARITĂȚI

- d. Directorii Agențiilor de Dezvoltare Regională au fost selectați pe criterii politice. Dosarele de selectare și evaluare au fost casate intenționat. În prezent toți 3 directori activează fără contracte de muncă, ceea ce le permite să activeze în calitate de director pe termen nedeterminat și nu se încadrează normele legale. MADRM întreprinde toate acțiunile legale pentru a redresa aceste iregularități comise de conducerile precedente.
- e. Agenția de Dezvoltare Regională Centru: i) la achiziții publice, reconstrucția conacului Manuc-Bey, prejudiciu statutului a fost în jur de 1,8 milioane de lei. Reparații capitale a drumului (Nisporeni) - 741 mii lei, expirări termen de prescripții (prejudiciu 50 mii lei);
- f. Admiterea finanțării proiectelor cu depășirea valorii, nerespectarea principiilor de transparență, răspundere, economicitate, legalitate și integritate.
- g. Conflict de interese dintre directorii ADR-uri și responsabilii tehnici. Companii care au câștigat licitația pentru executarea lucrărilor de infrastructură.

Protecția Mediului

1. A fost negociat și semnat la Chișinău la 18 octombrie, 2019 **Acordul de finanțare în valoare de 25 de milioane de euro dintre Guvernul Republicii Moldova și Banca Europeană de Investiții** (European Investment Bank), privind implementarea proiectelor de infrastructură modernă în domeniul managementului deșeurilor la nivel regional (poligon, stații de transfer, stații de sortare, compostare, producerea a biogazului, etc) <https://www.eib.org/en/projects/pipelines/all/2014048>. Aceste resurse financiare urmează a fi valorificate pentru implementarea infrastructurii de management al deșeurilor în cele **3 regiuni de gestionare a deșeurilor pentru care deja există studii de fezabilitate elaborate** (regiunile - 1, 5, 8).
2. Au fost planificate în CBTM resurse financiare pentru susținerea inițiativelor agenților economici pentru dezvoltarea principiului de responsabilitate extinsă a producătorilor și pentru susținerea investițiilor în tehnologiile de reciclare și valorificare a deșeurilor axate pe economia circulară.
3. Am elaborat și aprobat **Conceptul Sistemului Informațional automatizat Cadastrul de stat al Apelor**, (HG /23.10.19), care va include rețeaua hidrografică, corpurile de apă, construcțiile hidrotehnice, zonele și fâșiile de protecție, zonele protejate, captările și deversările de apă, bilanțul apei, managementul bazinal.
4. Am elaborat și aprobat **Regulamentul cu privire la formarea și atestarea specialiștilor în domeniul tehnicii frigului**, care conține hidroclorfluorcarburi și gaze fluorurate cu efect de seră (H.G. nr. 483/ 18.10.2019) pentru a preveni scurgeri de gaze cu efect de seră dăunătoare pentru mediu și sănătatea oamenilor.
5. Am elaborat și aprobat modificări la **Regulamentul-tip privind modul de constituire și de funcționare a comitetului districtului bazinului hidrografic** (HG aprobat la 01.11.2019, modificarea H.G.867/2013), care va aduce îmbunătățiri în procesul decizional conform principiului de management integrat al resurselor de apă.
6. Am elaborat și aprobat **procedura-cadru privind organizarea, derularea și atribuirea contractelor de delegare a gestiunii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare** (HG aprobată la 01.11.2019), care facilitează procesul de regionalizare a serviciilor publice de alimentare cu apă și canalizare. Astfel va crește calitatea serviciilor prestate de operatorii regionali, precum și se va putea aplica un tarif echitabil pentru toți consumatorii deserviți de acel operator.
7. Am lansat consultările publice pentru modificarea cadrului normativ privind **deversarea apelor uzate (de canalizare)** provenite de la agenți economici și de la

operatorii de apă pentru ca să creștem calitatea apelor din râuri cu care fermierii vor putea iriga câmpurile agricole, iar populația va beneficia de apă potabilă de calitate.

8. Pentru a putea fi create punctele de colectare a deșeurilor de ambalaje, baterii și acumulatori, care ulterior să fie transmise pentru reciclare sau distrugere, am inițiat consultările publice pentru modificarea legii privind plata pentru poluarea mediului și a regulamentelor pentru ambalaje și deșeurile de ambalaje, baterii și acumulatorii, și a deșeurilor de baterii și acumulatori, care au fost discutate pe larg cu mediul de afaceri și cu societatea civilă.
9. Am promovat două proiecte de **legi importante privind incinerarea și coincinerarea deșeurilor și legea privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman**. Sunt două legi care se completează reciproc reieșind din faptul că, datorită reglementărilor de incinerare și coincinerare va fi posibilă producerea de energie din deșeuri ce nu pot fi reciclate dar pot genera energie calorică, iar deșeurile medicale și deșeurile animaliere necesită intervenții urgente, care în prezent sunt îngropate și poluează apa și solurile. Doar în municipiul Chișinău zilnic se generează cca 15% de deșeuri care nu se supun reciclării și astăzi sunt înhumate la gunoște. Deșeurile animale, care astăzi nu sunt gestionate corect din cauza unui impediment legislativ, care a fost înlăturat, împiedică mulți producători autohtoni de produse de carne să exporte în UE. Urmează acum să dezvoltăm cadrul normativ pentru ca din aceste deșeuri să se producă energie, iar instituțiile statului să exercite control riguros pentru ca aceste instalații să nu polueze aerul.
10. Pentru prima dată a fost elaborată și făcută publică **Bază de Date cu proiectele finanțate din Fondul Ecologic Național (FEN)**, accesibilă pe pagina web¹ a MADRM. Capacitățile instituționale de administrare a Fondului erau practic nule (1 singură persoană angajată). Cu toate acestea, ne-am mobilizat și am **relansat finanțarea proiectelor din FEN**, excluzând factorul politic din acest proces. Au fost semnate peste 70 de contracte de grant pentru valorificarea Fondului. Am reușit să facem o evaluare a valorificării acestuia pe anii 2017-2019 (6 luni). În perioada guvernării noastre am valorificat **77,4 de milioane de lei** din FEN pentru 85 de localități rurale beneficiare, mai mult cu 20 de localități decât în prima jumătate a anului.
11. Am reușit să **stopăm continuarea eliberării avizelor de exploatare a zăcămintelor minerale**. În perioada de activitate, doar în urma a 33 de controale în domeniu s-au identificat următoarele încălcări, suma prejudiciului calculat fiind de **46 de milioane de lei**:
 - Nerespectarea cerințelor de bază la folosirea rațională și protecția subsolului, - nerespectarea proiectelor tehnice, a prevederilor contractelor

¹ <http://madr.gov.md/ro/content/lista-de-proiecte-finantate-cu-suportul-fondului-ecologic-national-domeniul-alimentarii-cu>.

de atribuire în folosință a sectoarelor de subsol, a actelor normative care reglementează condițiile de folosire și protecție a subsolului.

- Crearea situațiilor periculoase pentru viața și sănătatea populației, mediului înconjurător, nerespectarea procedurii de schimbare a categoriei de destinație a terenurilor, admiterea acțiunilor negative asupra terenurilor agricole, asupra pădurilor și altor terenuri din afara hotarelor terenurilor atribuite în proprietate.
- Neprezentarea de informații privind subsolul, lipsa datelor veridice despre rezervele de substanțe minerale exploatare, extrase și rămase în sol.

12. Nu există nicio colaborare privind schimbul de informații între Inspectoratul de Protecție a Mediului și Serviciul Fiscal de Stat privind încasarea taxelor pentru exploatarea subsolului. Pentru a asigura o responsabilitate mai mare față de zăcămintele minerale ale statului au fost

- modificate și aprobate **Modelele Deciziilor Comisiei pentru rezervele de substanțe minerale utile privind rezervele de substanțe:**
- modificate și aprobate **Fișa sectorului de subsol/zăcămintului de substanțe minerale.**
- Am lansat **reactualizarea listei experților geologi** pentru efectuarea expertizei de stat a rezervelor de substanțe minerale utile, dar și modificat Modelul Avizului expertizei pentru ca acesta să corespundă pct. 9 din Anexa 1 la HG 259 / 2013.

13. Am evaluat cadrul normativ de exploatare a subsolului. Este dramatic faptul că **sunt foarte slab / prost reglementate toate fazele exploatării miniere (cercetare geologică și valorificarea industrială)**, inclusiv în faza posterioară închiderii unei exploatări miniere și reabilitării terenului.

- Aceste scăpări duc la organizarea concursurilor fictive, favorizând atribuirea perimetrelor fără asigurarea capacităților tehnice, financiare și umane. Nu se stabilește un sistem de permise pentru activitatea economică respectivă, actul juridic de atribuire în folosință fiind contractul de folosire a subsolului pentru diferite forme de folosire.
- Setul de documente tehnice și economice pentru concurs nu include un minim de criteriu necesar pentru a efectua o evaluare amplă a ofertelor de studiu de fezabilitate privind valorificarea resurselor minerale și protecția zăcămintului, ce va cuprinde și planul inițial de încetare a activității, planul de dezvoltare a exploatării, planul de refacere a mediului și proiectul tehnic, studiile de impact de mediu și social.
- În sistemul actual normativ lipsește și mecanismul economic (garanția financiară) pentru refacerea mediului.

14. Am reluat discuțiile privind **renegocierea Creditului Polonez în valoare de 100 de milioane de euro** și orientarea acestuia pentru construcții de stații de pre-epurare de către agenți economici.
15. Am organizat Ziua Națională de Înverzire a Plaiului „Un arbore pentru dănuirea noastră”, aducând elemente noi, precum plantarea fâșiilor riverane de protecție. Campania de înverzire continuă. Doar pe data de 26 octombrie au fost create culturi silvice pe o suprafață de 48 ha (plantați peste 100.000 puiți), 12 ha regenerate (însămânțate 5000 kg de ghindă), create secții de repicaj pe suprafața de 1,2 ha. Agenția MoldSilva și MADRM au mobilizat toate forțele serviciului silvic și reprezentanților instituțiilor statale de nivel central și raional, administrațiilor publice locale de nivelul I-II, iar pe 0,5 ha din pepiniere au fost create semănături noi. Administrațiilor publice locale de nivelul I-II le-a fost livrat material săditor din cadrul proiectului finanțat de Fondul Ecologic Național în volum de 31.824 puiți talie joasă și puiți talie înaltă, în valoare de 241.751 lei, iar volumul total al materialului săditor oferit în cadrul Zilei de Înverzire a fost de 72.266 de bucăți.

INVESTIGAȚII IMPORTANTE ȘI IREGULARITĂȚI

16. MADRM în comun cu Procuratura Anticorupție a format un grup de specialiști din cadrul instituțiilor subordonate **pentru a evalua prejudiciul adus statului în cadrul Întreprinderii de Stat pentru Silvicultură Chișinău, ca urmare a însușirii a profitului ilicit prin schemă infracțională de către un grup de persoane** (Chicu Victor, director ÎSS „Chișinău”; Maștaler Dumitru, inginer șef-silvic ÎSS „Chișinău”; Stepaniuc Ivan, inspector Garda Forestieră; Mantaluța Anatoli, ex-șef-adjunct Ocol Silvic „Criuleni”; Alexei Dumitru, inginer fond forestier), de pe urma efectuării intenționate a evaluării eronate și înstrăinării ilicite a masei lemnoase, extrase și reflectate în autorizațiile de exploatare a pădurii, fișele de evaluare și listele de inventariere. La momentul actual, grupul de lucru format împreună cu Centrul Național Anticorupție evaluează pagubele aduse și fraudele comise pentru ca cei care se fac responsabili de prejudiciul adus statului să fie trași la răspundere conform legii.
17. **Pentru a fi excluse carențele din legislația silvică** MADRM a lansat procesul de promovare a noului **Cod silvic**, ajustat la Directivele UE, care are drept scop **diminuarea problemelor cu privire la: reducerea terenurilor împădurite**, prin promovarea a noi practici de gestionare durabilă a pădurilor; **stoparea degradării biodiversității forestiere**, prin promovarea tipului natural fundamental de pădure și asigurarea diversității biologice a pădurii; **neadmiterea folosirii neraționale a terenurilor din fondul forestier** (fragmentarea terenurilor, construcții și arendă neautorizate) prin asigurarea integrității fondului forestier; **combaterea exploatării ilegale a pădurilor și a comerțului aferent** (fapt care se atestă la momentul actual în Republica Moldova), prin asigurarea metodelor de monitoring al circulației lemnului și certificare forestieră.

18. Prin colaborarea MADRM în comun cu Procuratura RM a fost inițiată o investigație amplă pentru **identificarea cauzelor poluării râului Bâc și ale mirosului neplăcut din capitală**, care deranjează cetățenii deja de aproape 2 luni. A fost format un grup de lucru din instituțiile de control ale statului, care efectuează pas cu pas controlul la mai multe întreprinderi din capitală și la Stația de epurare a municipiului Chișinău. Săptămânal, inspectorii ecologici verifică agenții economici din mun. Chișinău dacă respectă legislația de mediu în domeniul apelor uzate. Grupul de lucru colaborează strâns cu Procuratura Republicii Moldova în vederea elucidării cauzei de poluare permanentă a râului Bâc pentru a trage la răspundere responsabili pentru prejudiciul adus mediului.
19. Am constatat că **Laboratorul de referință al Agenției de Mediu are suspendată acreditarea**, ceea ce pune în pericol procesul decizional și probatoriu în domeniul protecției mediului. În cadrul Comisiei de disciplină a MADRM a fost creată o Comisie de anchetă pentru elucidarea circumstanțelor și identificarea cauzelor care au stat la baza inacțiunilor în procesul de acreditare. În cadrul Comisiei de anchetă a fost audiată administrația Agenției de Mediu și a Serviciului Hidrometereologic de Stat, precum și alte persoane relevante pentru a identifica cauzele care au tergiversat procesul de restabilire a acreditării Laboratorului de referință din cadrul Agenției de Mediu. În consecință, constatările Comisiei de disciplină, împreună cu materialele aferente, au fost transmise Procuraturii Republicii Moldova pentru continuarea investigației.